

A vezetőségválasztás nem párton belüli rendszerváltás

Küldöttgyűlés már 1994 jegyében

Az SZDSZ küldöttgyűlésének második munkanapja szekcióülésekkel kezdődött. A küldöttek kilenc munkacsoportban vitatták meg a gazdaság-, az agrár-, a szociális- és foglalkoztatáspolitikát, az önkormányzatok, az oktatás és kultúra, a közbiztonság és igazságszolgáltatás, az egészségügy, a kül- és kisebbségpolitika, a honvédelem és biztonságpolitika, a környezetvédelem legfontosabb kérdéseit.

Az ügyvivői szavazás eredményének ismertetését követően Pető Iván hangsúlyozta: sikerült olyan ügyvivői testületet választani, amely fémjelzi a párt sokszínűségét. Az új testületben szerepet kaptak az eddig egymással vitakozó, rivalizáló személyiségek.

Majd a meghívott külföldi vendégek, köztük Uwe Lühr, a Német Szabaddemokrata Párt (FDP) főtárgya, Zoran Thaler szlovén külügyminiszter-helyettes, a Szlovén Liberális Demokrata Párt képviselője, Graham Watson, a brit Liberális Demokrata Párt tagja, a szlovákiai magyar pártok képviselői — Balogh Géza (Együttélés), Fóti János (Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom), Világhy Oszkár (Magyar Polgári Párt) —, valamint Varga Attila (RMDSZ) és Körömdi Ferenc (VMDK) köszöntötték a küldötteket. Ursula Seiler Albring német külügyi államminiszter tolmácsolta a résztvevőknek Kinkel külügyminiszter üdvözlését. Hangsúlyozta az európai liberális pártok együttműködésének szükségességét, különös tekintettel arra, hogy kontinensünkön ismét reakciós és nacionalista erők próbálnak teret nyerni. Julius Maaten, a Liberális Internacionálé főtárgya fölívta a figyelmet arra, hogy világszerte megoldásra váró feladatok állnak a liberális erők előtt. A nacionalizmus, a rasszizmus, az antiszemizmus megnyilvánulásai elleni határozott fellépésre sürgetett. Majd leszögezte: az ilyen nézeteket valló, illetve azzal rokonszenvező erőknek egyetlen demokráciában sem lehet helye.

A tíz szekció munkájának eredményét Bauer Tamás összegezte. A legnagyobb érdeklődés talán a Tardos Márton és Gaál Gyula által vezetett gazdaságpolitikai szekció munkáját kísérte, melynek tanulságait Bauer Tamás így összegezte: Magyarországon akkor következhet be gazdasági csoda, ha olyan kormányzat jut hatalomra, amelyik átfogó szociálmegállapodást köt az érdekvédelmi szervezetekkel, s így elnyeri az állampolgárok széles körének támogatását a komoly nehézségekkel járó, de elkerülhetetlen gazdasági intézkedésekhez. Szent-Iványi István a külügyi szekció vezetője azt hangsúlyozta, hogy az SZDSZ-nek a külföld irányában is egységes pártként kell mutatkoznia. A szekció egyébként állásfoglalást fogadott el az SZDSZ nemzeti politikájáról. Ebben leszögezik, hogy a magyar állam nemzeti politikájának két feladatát kell egyidejűleg teljesítenie: az ország békéjének és határai sérthetlenségének megőrzését és a határon túli magyarság megsegítését. Az Antall-kormány

politikája a szekció véleménye szerint hozzájárult az ország elszigetelődéséhez. Az SZDSZ javaslatai között szerepel: Magyarországnak félreérthetetlenül kell tennie, semmiféle módon nem kívánja felvetni a határok megváltoztathatóságának kérdését. Véleményük szerint a kisebbségben élő magyarság helyzete rendeződésének a kulcsa az autonómia. Állásfoglalást adott ki a honvédelmi és biztonságpolitikai szekció is, melyben felhívják a figyelmet arra, hogy a fegyveres erők bármilyen alkalmazása csakis az alkotmány előírásainak megfelelően történhet. Erősíteni kívánják az Országgyűlés ellenőrző szerepét, szorgalmazzák a határország határvédelmi fegyveres erejének a honvédséghez való csatolását és kinyilvánítják, hogy békeidőben nem látják szükségesnek a hadseregben külön táborilelkézi szolgálat működését.

— Megbizonyosodva az MDF-kormány alkalmatlanságáról, az ország az 1994 utáni időszakra készül. Gyökeresen új kormányra, új politikára, új hatalomgyakorlási módra van szükség. Az SZDSZ kész arra, hogy kormányzati tényezőként vegyen részt a váltásban — olvasható abban az általános politikai állásfoglalásban, melyet gyakorlatilag módosítások nélkül, nagy többséggel fogadott el a küldöttgyűlés. Az SZDSZ olyan gazdaságpolitikát javasol az országnak, amely megalapozatlan ígéretés helyett az ország tényleges gazdasági helyzetének, a külgazdasági feltételeknek tárgyilagos számbavételén alapul — folytatódik a szöveg, mely áttekinti az MDF-kormány két és fél éves tevékenységét, illetve felvázolja az SZDSZ által kínált alternatíva alapjait. — Az új vezetőség és a párt helyi csoportjai és megyei szervezetei haladéktalanul hozzájárulnak a következő választás előkészítéséhez, a jelöltek kiválasztásához — olvasható az állásfoglalás végén. Egyetlen ponton alakult ki politikai vita, Fazekas Zoltán győri küldött azt javasolta, hogy a szélsőjobbaldali veszély elutasításáról szóló részt egészítsék ki a szélsőbalt elitélő betoldással. Bauer Tamás — hasonlóan Eörsi Istvánhoz és Tamás Gáspár Miklósához — nem javasolta a módosítvány elfogadását, szerinte az SZDSZ-nek nem kell kétféle frontos harcot folytatnia, a szélsőbaldal nem jelentős, a szabaddemokraták egyik riválisa, az MSZP pedig nem mosható össze a szélsőballal. Az aktívan jelentkező szélsőjobbaldali erők veszélyességét pedig növeli, hogy bizonyos koalíciós erők hallgatóságos támogatását élvezik — hallhattuk. Fazekas módosítójavaslatát a küldöttek ezek után meggyőző többséggel utasították el.

— A küldöttgyűlés megmutatkozott, hogy az SZDSZ az ország egyik legszervezettebb, legnagyobb ereje, amely hű maradt eredeti eszméihez — mondta Pető Iván, az SZDSZ újonnan megválasztott elnöke zárszavában. Pető Iván viszont elmondta, kezdetben a forradalmi hevület jellemezte a küldött-

gyűléseket, később a párt belső elmentéi is megmutatkoztak ezen a fórumon. A mostani tanácskozás fordulópontot jelent, hiszen a küldöttgyűlésen az SZDSZ, túljutva az önmarcangoló belső vitákon, megállapodott, nagy, nyugodt és erős párt benyomását keltette. A vezetőségválasztás nem jelentett párton belüli rendszerváltást, a személyi folyamatosság biztosított — állapította meg Pető. A pártelnök kitért az SZDSZ-nek az 1989-es népszavazás idején játszott szerepére, véleménye szerint a szabaddemokraták — akkori szövetségeseikkel együtt — ezzel a lépéssel egyértelművé tették a rendszerváltás jellegét. Az elmúlt két és fél év a csalódás és az elszalasztott lehetőségek időszaka volt, a legnagyobb csalódás azokat érte, akik a nyugodt és békés rendszerváltásra szavaztak — hallhattuk. Mindezt a hatalmon lévő kormánykoalíció terhelő felelősség — vélte Pető —, amely gőgös, állami túlhatalomra törekszik és — minthogy megoldani nem tudja őket — igyekszik elterelni a figyelmet a súlyos gazdasági és szociális problémákról. Az SZDSZ elutasítja az ellenségkeresést és hisztériakeltést, hiszen a helyzet ezek nélkül is elég nyugtalanító.

Nincs két SZDSZ — utalt az elnök azokra a véleményekre, melyek szerint a párt egyik része a gyakorlatias politizálás híveként a praktikus gazdasági kérdésekkel kíván foglalkozni, míg mások előnyben részesítik a polgárjogi témákat. Az SZDSZ elsősorban a társadalmat érdeklő gazdasági és szociális problémák megoldására törekszik, de ezzel együtt szükség esetén — a demokratikus ellenzék hagyományait követve — hallatja a hangját emberjogi kérdésekben is, tehát ezt a két dolgot egyszerre képviseli.

Pető Iván reagált Antall Józsefnek az MDF liberális fórumán elmondott beszédére is. Az SZDSZ elnöke szerint némi reményre ad okot, hogy Antall József a korábbinál határozottabban határolta el magát a szélsőséges megnyilvánulásoktól. A miniszterelnök szerint 1994-ben két alternatíva között kell majd választani, ezek az MDF és a baloldali államszocializmus iránya. Ilyen álszociális alternatíva nem létezik, az állampolgárok ugyanis visszautasítják ezeket az irányzatokat — így Pető —, a választók azokra mondanak majd igent, akik átérzik a társadalom problémáit, az emberek elé merik tárni a valós helyzetet és van programjuk a megoldásra. Az SZDSZ ilyen párt lesz 1994-ben — ígérte, a pártelnök eme kijelentését nagy tapsal honorálta a küldöttgyűlés. Hasonló tetszést aratott Petőnek az a mondata is, mely szerint az SZDSZ nélkül nincs igazi alternatívája a koalíciónak. A többi párthoz fűződő kapcsolatokról szólva elhangzott, hogy az SZDSZ kapcsolata a Fidesszel a legszorosabb. Az SZDSZ türelmes, toleráns párt, de ez a tolerancia véges a demokrácia ellenfeleivel szemben — mondta elnöki zárszavának befejezéséig Pető Iván.

A küldöttgyűlés végeztével tartott sajtótájékoztatón — melyen részt vett Pető Iván, Bauer Tamás és Tardos Márton — a pártelnök mindezekhez hozzátette: a küldöttgyűlés megerősítette a párt eddigi politikai stratégiáját, nem volt szükség irányváltásra. A legfontosabb feladat a szekcióüléseken megkezdett munka folytatása, olyan programot kell létrehozni, amiből kormányprogram is lehet. Bauer Tamás értékelése szerint a küldöttgyűlés már a kormányváltás jegyében folyt, a tanácskozás ennek személyi feltételeit teremtette meg, valamint megkezdte az ehhez szükséges program megalkotását.

Az SZDSZ új vezetőtestületei

Elnök: Pető Iván (525 szavazat)

Ügyvivők: Tölgyessy Péter (539), Wekler Ferenc (504), Hack Péter (502), Tardos Márton (465), Dornbach Alajos (447), Szent-Iványi István (441), Magyar Bálint (432), Soós Károly Attila (416), Mécs Imre (413), Béki Gabriella (326)

Az országos tanács küldöttgyűlés által választott tagjai (a szavazatok sorrendjében): Juhász Pál, Tamás Gáspár Miklós, Kis János, Kőszeg Ferenc, Konrád György, Bauer Tamás, Haraszi Miklós, Rajk László, Eörsi István, Vásárhelyi Miklós, Kuncze Gábor, Eörsi Máttyás, Kóródi Mária, Tellér Gyula, Podkóniczky István, Szigethy István, Szabó Miklós, Büky Dorottya, Hodosán Róza, Kádár Péter

A jószolgálati és etikai bizottság elnöke: Eörsi Máttyás